

XVI CAMINADA DE VILANOVA DE L'AGUDA

Diumenge, 25 d'abril de 2010

VEÏNS DE VILANOVA DE L'AGUDA

**CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA
Club Alpí Català**

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

Ajuntament de Vilanova de l'Aguda

**FORMIGUERA – L'ARANYÓ – RIBERA DE MADRONA – MASIA
DE PINÓS – SANTES CREUS DE BORDELL – EL BANCAL -
VILANOVA DE L'AGUDA**

La setzena Caminada ens portarà, de la casa de Formiguera fins al poble de Vilanova de l'Aguda, un recorregut pel vessant obac del serrat del Tossal de la Mula, la Ribera de Madrona, el serrat de Santes Creus i la serra del Bancal. Uns indrets que al llarg dels quinze anys que hem organitzat aquestes Caminades, encara estaven en part, pendents de trepitjar.

Podrem gaudir dels esplèndids boscos que cobreixen l'obaga de Formiguera, les extenses vistes que descobrirem, sobretot des del cap del serrat de Santes Creus i de la serra del Bancal, a més de conèixer antigues masies del terme de Pinell de Solsonès i de Vilanova de l'Aguda.

Una nova ocasió per gaudir dels racons més amagats dels termes de Pinell de Solsonès i de Vilanova de l'Aguda.

FORMIGUERA

Aquesta gran casa del terme municipal de Vilanova de l'Aguda, pertany a les cases de la Vall, és situada a 620 metres d'altitud, a la capçalera del torrent del mateix nom, entre la serra del Pubill i el serrat de Sant Miquel, ben a prop de la carretera C-14 que de Ponts va a Oliana i a la Seu.

Al costat seu hi ha una bassa, amb un curiós sistema per a recollir l'aigua; una sèrie de canalons excavats a la mateixa roca hi porten l'aigua de pluja.

Arran d'un desgraciat accident amb el tractor, que provocà la mort del jove hereu de 14 anys, marxaren els seus propietaris i la casa restà deshabitada.

No lluny de la masia, al costat de l'antic camí de Ponts, hi ha un monòlit, que recorda el lloc on es produí el 3 de juliol de 1980, aquest luctuós fet, i no molt lluny de la casa, l'any 1984, s'hi construí una capella-panteó, com a sepultura del noi.

Uns deu anys després, a la dècada dels noranta, durant un temps, aquesta casa oferí els serveis de turisme rural. Ara resta tancada, però molt sovint pugem a la granja a treballar les terres.

0 h 00 mín. (620 m) Iniciarem aquesta setzena Caminada, davant de la casa de Formiguera, seguint el corriol que del costat de la bassa, puja entre alzines i roures, direcció N. E., i que està senyalitzat com a GR-3.

El corriol no tarda en arribar a una tanca metàl·lica, que envolta una granja, la granja de Formiguera. Seguirem arran de la tanca fins a l'altra banda de la granja.

0 h 05 mín. Aquí prendrem una pista de pujada, pel mig d'un bosc de pins. A la dreta deixarem una pista. Poc després deixarem, també a la dreta, un altre pista que és el camí marcat com a GR, iniciarem una baixada i ja veurem, direcció nord, el punxegut cim del Turp i la serra d'Aubenc. Som a l'obaga de Formiguera, a la vessant del serrat del Tossal de la Mula. A ponent, i dalt d'un serrat, veurem el petit poble de Guardiola de Segre, i sota nostre la casa de l'Aranyó.

0 h 20 min. En un revolt de la pista, cal de deixar-la per pendre un corriol a l'esquerra, que continua baixant pel mig de l'esplèndida obaga de Formiguera, ombrejada per un bosc de pins amb alguns roures i alzines. Quan serem molt a prop de la casa de l'Aranyó, el camí travessa una torrentera, és el límit del terme municipal de Vilanova de l'Aguda amb el de Pinell de Solsonès, i per tant fa de partió de la comarca de la Noguera amb la del Solsonès.

Pocs metres abans d'arribar a l'Aranyó, el corriol enllaça amb una pista, que ens portarà fins a l'era de la casa.

0 h 35 min. (600 m) L'Aranyó.

L'ARANYÓ

Casa situada en un petit replà a mitja vessant del serrat del Tossal de la Mula, sota de l'ufanós bosc de roures, alzines, però sobretot de pins de l'obaga de Formiguera. La casa no és molt gran, amb un teulat a dues vessants, amb planta, pis i golfes. Davant de la façana té l'era i una pallissa ara transformada en cobert. En documents, aquesta casa ja és esmentada en el segle XVI, però a la llinda de la porta hi ha gravada la data de 1884. Pertany al municipi de Pinell de Solsonès i a l'antiga parròquia de Madrona, però en el límit dels de Bassella i de Vilanova de l'Aguda Actualment no hi viuen, però hi puguen molt sovint, perquè tant la casa com el seu entorn està força endreçat.

Des de l'Aranyó gaudirem d'un panorama dilatat, vers el nord i ponent, amb la Bòfia, el cim del Turp i la serra d'Aubenc, i cap a ponent la serra de Sant Marc i la de Comiols.

Aquí prendrem una pista, que baixa a la carretera (C-14), que a uns 100 metres deixarem, per agafar-ne una altra a la dreta, direcció nord, i a uns 50 metres la deixarem per seguir-ne una a l'esquerra, que planeja. Tot baixant, cal deixar a la dreta una pista, i travessar-ne una altra de poc transitada. Ara deixarem alguns conreus a dreta i a esquerra i arribarem a l'hostal de Bordell, que està a la dreta del camí.

0 h 58 min. (590 m) Hostal de Bordell.

HOSTAL DE BORDELL

Aquesta casa està en ruïnes, no té teulat, però les parets laterals encara aguanten. És una construcció més aviat petita, amb teulada de dues vessants, planta, un pis i golfes. Sobre la porta, i sota una finestra del primer pis, hi ha una espitllera per a la defensa en cas de necessitat.

D'aquesta casa hi ha referències escrites a partir del 1568, però en el llindar de la porta hi ha gravada la data de 1840. El que no he aconseguit informació és de les dates en què va fer d'hostal, però sí de l'existència per aquestes contrades d'una casa forta que es coneixia com castell de Bordell, que ja es esmentat l'any 1026.

L'hostal de Bordell, pertany al municipi de Pinell de Solsonès i de l'antiga parròquia de Madrona. Des de l'hostal la vista sobretot vers el nord, és extensa. Dalt de la propera carena es descobreix la popular ermita de Sant Mer i la casa de Cavallolet, i, tancant l'horitzó, la Bòfia, el Turp i la serra d'Aubenc; a ponent, la serra de Sant Marc, la de Comiols i, vers el sud, la casa Maleno, el petit poble de Guardiola de Segre i la gran antena de

comunicacions situada prop de cal Joanet, masia del terme de Tiurana.

Davant de l'hostal de Bordell, cal seguir una pista que continua baixant, i en deixem una a l'esquerra, que també baixa.

1 h 04 min. La pista es bifurca, cal prendre la de l'esquerra.

1 h 08 min. A la dreta deixarem una pista poc transitada, i davant nostre veurem la cua del pantà de Rialb.

Deixem a la dreta dues pistes, nosaltres seguim baixant i no tardarem en veure el camí rural que de la carretera C 14 va cap a Madrona, fins a la Trinxera i enllaça amb la carretera de la Bassella a Solsona, que aquí ressegueix la Ribera de Madrona. A l'altre vessant de la ribera, sobre el camí rural, veurem la casa de Rafels.

1 h 20 min. (450 m) Ribera de Madrona. Travessarem la riera, - normalment sempre baixa aigua -, i pocs metres després enllaçarem amb el camí Rural, enquitranat, que va de la carretera C 14 a Madrona i enllaça amb la carretera de la Bassella a Solsona. Cal seguir la pista, a la dreta, direcció llevant. A la dreta veurem el Clot de l'Infern, sota el serrat del Tossal de la Mula. Al costat de la ruta que seguim, al fons de la ribera, hi ha camps de conreus.

1 h 28 min. Trencall a l'esquerra, que puja cap a les masies de Rafels, Martins i a l'ermita de Sant Mer. Nosaltres seguirem pel fons de la vall, per la pista enquitranada. A la dreta, dalt d'un turó, veurem l'ermita de Sant Antoni, en ruïnes, i poc després Can Llobet, casa habitada, situada prop de l'ermita, sota el cim, de cara a migdia.

1 h 46 min. Deixem la pista enquitranada, per agafar una pista a la dreta, direcció sud, que puja a Can Llobet. A pocs metres travessarem la riera de Madrona, i la seguirem uns metres.

1 h 48 min. Poc després deixarem la pista que puja a Can Llobet per prendrem una, a l'esquerra, que ressegueix una torrentera, que tindrem a la nostra dreta. Ara la pista que seguim puja lleugerament, i continuarem veient a la nostra dreta, dalt del turó, la casa de Can Llobet i, en el cim l'ermita de Sant Antoni.

1 h 55 min. La pista travessa la torrentera i inicia la pujada, direcció S.E., ara tindrem la barrancada a la nostra esquerra.

2 h 03 min. Cal deixar la pista que seguim fins ara, que va resseguint aigües amunt la torrentera, per agafar-ne una altra a la dreta, direcció ponent, que també puja, ara per la solana de Pinós. Pujant, veurem sota nostra la casa de Martins, i dalt de la propera carena, les cases de Cavallol, Cavallolet i l'ermita de Sant Mer, i tancant l'horitzó, la Bòfia, el Turp i la serra d'Aubeng.

2 h 18 min. Trencall a l'esquerra, en una corba de la pista, de baixada, nosaltres cal que seguim per la pista de la dreta, de pujada, i direcció S.W.. A partir d'aquí no tardarem en veure la casa de Pinós. La pista ja planeja, som al capdamunt del serrat. Poc abans d'arribar a la casa, deixarem una pista a la dreta.

2 h 30 min. (750 m) Pinós.

PINÓS

Important masia del terme de Pinell del Solsonès i de l'antiga parròquia de Madrona. Ja fa anys que no hi viuen, però hi pugen a treballar

les terres. Situada a la part alta de la serra, i relativament a prop de l'ermita de Santes Creus de Bordell. Al seu costat té una gran roca, una morrera que la protegeix del vents del nord. Segons els documents, té el seu origen en el segle XVIII. A la façana, sobre la llinda del balcó hi ha gravada la data del 1775. A l'entorn de la casa hi ha diversos coberts tots en estat ruïnós, i al costat dret, arran de la morrera de roca, hi ha un deso, magatzem per guardar la collita.

Des de davant de la casa, la vista s'eixampla cap a llevant, al nord i a ponent. Tenim una esplèndida visió, a llevant, de gran part de la comarca del Solsonès, sobretot de la ribera Salada i la de Madrona, els Rasos de Peguera, i la serra d'Ensija. Cap al nord: la Bòfia, el Turp i la serra d'Aubenç. I a ponent: la serra de Sant Marc, la de Comiols, el Montsec i la muntanya de Sant Mamet i, més proper, el serrat del Tossal de la Mula.

De davant de la façana de la casa, surt una pista planera, que cal seguir direcció S.O., deixem a l'esquerra dues pistes que van als conreus, i davant nostre ja veurem l'antena que hi ha al costat de l'ermita de Santes Creus, poc després descobrirem el teulat de l'ermita.

2 h 37 min. Enllaçarem amb la pista que vé de la carretera de Sanaüja a Solsona. Aquesta pista està marcada com a GR-3, cal anar cap a la dreta, direcció S 0, i en lleugera pujada ens portarà fins a l'ermita de Santes Creus. Però abans d'arribar-hi deixarem l'accés a l'antena a la dreta i pocs després una pista a l'esquerra, que és per on baixarem després d'haver visitat l'ermita de Santes Creus.

2 h 45 min. (783 m) Santes Creus de Madrona o de Bordell.

SANTES CREUS DE BORDELL

Santes Creus és situada a 783 metres d'altitud, dalt de la serra que limita l'esplèndida vall de Valldàries o de Vilanova.

El panorama que es contempla des d'aquesta ermita és tota una sorpresa per a l'excursionista, és una de les millors vistes que es poden veure des d'aquests caps de serra. Vers migdia la vista es perd en la llunyania de la Segarra, en l'horitzó destaca el poble de Palou i el castell de les Sitges, més propers, els poblets de l'Alzina, Vilalta, i la torre del castell de Ribelles. Si gireu l'esguard a llevant: els altiplans solsonencs, amb masies i conreus intercalats de boscos. Cap a ponent, el petit veïnat de Guardiola, a l'horitzó la muntanya de Sant Mamet, el Montsec, la serra de Comiols, i més proper el característic turó de Montmagastre. Vers el nord, la serra de Sant Marc, la d'Aubenç, les roques del Corb i la mola de Sant Honorat, sobre la ribera d'Oliana, amb el poble de Peramola als seus peus. Al fons, els espadats de sobre Bóixols, la serra de Turp, la d'Odèn sobre la ribera Salada, el Port del Comte, la del Verd, i més propera, dalt d'un serradet, la masia de Pinós.

Dalt del serrat que envolta la Vall, a l'esquerra es veu la casa i l'hostal del Bancal, a la dreta veiem l'església de Sant Miquel del Castell o de Valldàries, i al fons, el poble de Vilanova de l'Aguda.

Molt a prop de l'ermita hi ha el límit dels municipis de Pinell de Solsonès amb el de Vilanova de l'Aguda, però l'ermita és del terme de Pinell.

L'edifici és d'origen romànic, del segle XII, d'una nau amb volta de canó més aviat reduïda, i té a llevant un absis semicircular.

Al costat de l'església hi ha el vell cementiri i a l'altre costat hi havia l'edifici de la rectoria, que durant molts anys va estar en ruïnes, fins que el 1989 fou enderrocat.

A uns cent metres a llevant, hi havia una creu de terme. L'ermita

resta tancada i és oberta en poques ocasions al llarg de l'any; una d'elles per la diada de la Santa Creu, el 3 de maig, més ben dit, el dissabte per sobre d'aquesta data. En aquest dia s'hi celebra missa i a la sortida es beneeix el terme i es reparteixen els tradicionals pans beneïts, que els pagesos guarden d'un any per l'altre perquè diuen que els protegeixen de les pedregades. En aquesta diada hi puguen els habitants dels masos de la rodalia, tant els de Pinell com els de Vilanova. També fins no fa gaires anys, uns quants dies abans del diumenge de Rams, s'hi pujava per tallar branques de savina, que es duïen a beneir.

Fa uns vuit anys, molt a prop de l'ermita fou col·locada una antena.

Sortirem de l'ermita de Santes Creus, pel mateix camí d'arribada, passarem pel costat de la base i columna de la creu de terme, i pocs metres després, prendrem una pista a la dreta, que baixa, direcció sud. La pista que deixarem és el GR.

Poc després d'aquest trencall, en deixarem un altre, aquí cal agafar la pista de la dreta. Aquest camí ressegueix el capdamunt del serrat de Santes Creus.

2 h 57 min. Deixarem, a la dreta, la pista que baixa a la casa Armengou. Nosaltres seguirem la de l'esquerra, i a uns cinquanta metres, cal deixar-la per prendre un corriol, poc marcat, a la dreta, direcció sud. Ens ajudarà a identificar-lo, un mur de pedra seca que el limita, és un antic camí ramader. El camí actualment està molt perdut, i poc després, passa arran d'un conreu, i enllaça altra vegada amb una pista, que segueix la mateixa direcció que el corriol.

3 h 07 min. Seguim pista, que aquí planeja i és ombrada per un bosc de pins. La carena que seguim, fins aquí es coneix pel serrat de Santes Creus, però a partir d'ara, canvia de nom pel de serra del Bancal.

A dos-cents metres de seguir la pista, cal deixar-la, per prendre altra vegada el camí ramader, un corriol que trobarem a la dreta, planer, direcció SW. Passem pel costat d'un conreu, que deixarem a l'esquerra, i tot seguit enllaçarem una altra vegada amb la pista.

3 h 17 min. Situat a la pista, cal seguir direcció sud, la mateixa que anem seguint fins ara. Deixarem dues pistes a l'esquerra, i també a l'esquerra direcció llevant, veurem les cases de la Vileta o de la Vila, i al dessota la masia de Rossells, i poc després ja veurem, en la mateixa direcció que seguim, la Caseta del Bancal.

3 h 35 min. (635 m) El Bancal

HOSTAL DEL BANCAL DELS SACS O DELS ARCS

Situat en una ampla collada, a 640 metres d'altitud, trobem l'hostal i la masia del Bancal. L'hostal, que també es coneix per la Caseta, és situat a la carena mateixa, des d'on es veu la Vall. La masia, que es troba a pocs metres, té al seu costat una capella dedicada a Sant Antoni Abat. L'hostal fa anys que és tancat. Ja els anys vint, quan el visità l'excursionista Cèsar August Torras, estava del tot desproveït.

Per aquí passava una carrerada, camí ramader que baixava del Pirineu cap a les ribes del Llobregós i la Segarra, fa anys, encara s'hi celebraven dues fires, una el 21 de gener, i l'altra el 19 de setembre, en aquesta darrera, a més de bestiar es venia cànem. Aquestes dues fires foren traslladades a Solsona.

Aquí coincideixen tres termes municipals: l'hostal pertany al terme de Vilanova de l'Aguda, la masia, a Pinell de Solsonès, i a uns dos-cents metres hi ha les Garrigues, on cinc masies pertanyen a les Cases de la

Serra, un enclavament que depèn de Florejacs, població de la comarca de la Segarra.

Prop del collet del Bancal, al costat de la pista que va de la casa de la Salada, a la masia del Bancal, hi ha una fita, on concorren els tres termes municipals. Aquesta fita, és un bloc de pedra quadrat, d'uns 80 cm. d'alt, per 30 cm. per cada costat. Per una cara hi ha gravada la data de 1795 i la lletra S, i per l'altra la lletra R.

En el Bancal, cal deixar una pista de l'esquerra, la que passa per davant de la façana de la casa, i seguir la que va direcció sud.

3 h 39 min. Creuarem la pista que va de la casa dels Plans, situada a la Vall, a la de la Vileta, i poc després enllaçarem amb la de Vilanova, que també va a la Vileta. A nosaltres, ens cal seguir per la pista del cap de la serra, que és l'antic camí ramader.

3 h 42 min. Deixarem a l'esquerra, una pista, que és el camí vell del Bancal a la casa de la Salada. Aquí la pista que seguim està engravada.

3 h 46 min. Cal deixar la pista que seguim, per agafar un corriol a la dreta, que planeja pel mig del bosc, direcció SW.

3 h 50 min. Deixarem a la dreta un corriol que baixa, el camí que nosaltres seguim continua de pla, és el camí ramader.

4 h 00 min. El corriol que seguim enllaça amb una pista, que baixa direcció ponent, cal seguir-la a la dreta. D'aquí ja veurem al fons de la Vall, les cases d'Armengou, Sorribes, Barquet, la Bova, Gatnau, la Pera i les Omedes; dalt del serrat, Sant Miquel, l'ermita de Santa Perpètua, i més allunyada la casa de la Portella. Tanca l'horitzó, a ponent, la muntanya de Sant Mamet, el Montsec i Comiols i cap al nord les serres de Sant Marc, Aubenç, el Turp i la Bòfia, una vista esplèndida. La pista baixa per l'obaga del Mas d'en Bosc que no tardarem a veure.

La pista gira a la dreta, direcció nord, i puja. En arribar al fons d'una torrentera, deixarem una pista a la dreta, que puja, cal seguir la pista que baixa direcció ponent i que ressegueix una torrentera, davant nostre veurem la casa de la Pera.

4 h 26 min. Enllaçarem amb la pista engravada que de Mas d'en Bosc va a Vilanova, cal anar a l'esquerra, direcció sud. Veurem les cases de la Pera i Gatnau, i dalt del proper serrat, vers ponent, Sant Miquel.

Seguint aquesta pista no tardarem a veure, a la nostra dreta, a l'altre costat del torrent de Valldàries, la casa de les Omedes i l'ermita romànica de Santa Maria. Aquí, sota la casa, prop del torrent, hi havia les antigues salines, que fa anys que no se extreu sal. La pista segueix en la mateixa direcció, i ja veurem el poble de Vilanova de l'Aguda.

4 h 38 min. La pista travessa el torrent de Valldàries, a sobre el camí tindrem la casa de Paner. Poc després enllaçarem amb la pista de les cases de la Vall.

4 h 41 min. A pocs metres de seguir la pista de les cases de la Vall, la deixarem per agafar-ne una altra a l'esquerra, de menys transitada, que va arran del torrent i no tardarem en passar pel costat del camp d'esports. Per una pista pujarem fins al poble de Vilanova, on entrarem per la Codina, passant abans arran dels corrals.

4 h 45 mín. (409,5 m) Vilanova de l'Aguda.

VILANOVA DE L'AGUDA

El poble de Vilanova de l'Aguda és emplaçat sobre una marguera o petita elevació a 409 metres d'altitud, a la dreta del torrent de Valldàries. Té el seu origen entre els segles XII o XIII. En un primer moment, en el lloc on avui dia hi ha el poble, presumiblement hi havia algun mas, al qual poc a poc s'afegiren d'altres fins a formar un veïnat que al llarg dels anys esdevingué el centre administratiu i de poblament del vell castell de l'Aguda, que era el punt de referència dels antics masos de la Vall que ja eren habitats en aquella època, com el mas de Formiguera o el de Puig-en-seric. El castell de l'Aguda, actualment del tot enrunat, és situat prop de l'església de Sant Miquel, dalt d'un serrat, al nord de Vilanova. Encara en l'actualitat aquesta església és la parròquia de les cases de la Vall.

Vilanova de l'Aguda, al segle XIX, pertanyia a la jurisdicció dels marquesos de Castellbell.

El poble es bastí adoptant la planimetria clàssica de les viles closes, format per un carrer, a l'extrem del qual hi ha un casal anomenat el Castell. A la meitat del carrer hi ha un pas cobert amb un arc apuntat i al seu costat s'alça el campanar de l'antiga església parroquial de Sant Andreu, dita també del Roser.

Aquest recinte clos era el resultat formal d'una solució urbanística antiquíssima: dues fileres de cases arrencades longitudinalment al llarg d'un carrer central, que els servia d'eix, orientat de nord a sud, amb dos portals d'accés, un a cada extrem. En el cas de Vilanova, són el Portal de cal Sorribes, avui desaparegut, que fou enderrocat l'any 1952, al nord, i el Portal d'en Segon, adossat a la casa forta o castell, al sud. La banda posterior externa de les cases conformava la muralla defensiva.

Aquesta part externa dona als valls o desmunts per on discorren els torrents de Valldàries, a llevant, i el de Caubella, a ponent, que constituïa l'emmurallament complet del poble. Avui dia Vilanova encara guarda aquesta estructura urbanística.

L'església actual fou acabada d'edificar l'any 1679 en un extrem del poble, sota l'advocació de l'Assumpció de la Mare de Déu. En aquesta església s'hi guarda una bella imatge policromada de la Dormició de la Mare de Déu i també una bonica creu processional.

Actualment a Vilanova de l'Aguda, hi viuen uns cent habitants, que bàsicament es dediquen a l'agricultura de secà i a la ramaderia, sobretot al porcí.

Una de les curiositats geològiques del terme de Vilanova de l'Aguda, i poc coneguda, és la surgència salina que hi ha al costat del torrent de Valldàries, no gaire lluny de la casa i ermita de les Omedes, en un indret on la terra sembla erosionar-se. En aquest lloc, fins a principis del segle vint, hi havia unes petites basses, on s'obtenia per evaporació la preuada sal.

Un dels personatges a esmentar que varen néixer a Vilanova de l'Aguda és en Josep Gaspà Santos, paleta de professió, va néixer l'any 1870 i va emigrar a Sant Feliu del Llobregat a la dècada dels vuitanta del S. XIX. Va exercir el càrrec de president del Centre Republicà Federal, i també del sindicat cooperatiu Les Arpelles el 1904. Va ser elegit regidor de l'ajuntament de Sant Feliu el 1909 i el 1911.

L'entitat amb un més llarg historial, a Vilanova de l'Aguda, és la "Unió Esportiva Vilanova de l'Aguda". El futbol, ha estat present al poble a partir de l'any 1932, però fins a la temporada 1979-80, l'equip no es va inscriure en el registre de la Federació Catalana de Futbol.

Per tal que ens puguem fer càrrec de l'evolució del poble de

Vilanova de l'Aguda, d'aquests últims dos-cents anys, transcriuré els textos de dos autors; un és el que publicà en el seu monumental "Diccionario geográfico" el polític liberal Pascual Madoz, l'any 1845, per tant fa cent seixanta quatre anys, i l'altre text és de fa vuitanta-set anys, escrit per l'excursionista Cèsar August Torras, i que publicà el 1922, en la seva guia de la Comarca del Cardener.

En Pascual Madoz, l'any 1845 ens diu referint-se a Vilanova de l'Aguda:

"Lugar con ayuntamiento á que se halla agregado el pueblo de Ribelles con sus anejos Alsina, Villalta y Guardiola, en la provincia de Lérida, partido judicial de Solsona, diócesi de Seo de Urgel, audiencia territorial y capitanía general de Barcelona. Situado en un pequeño cerro; su clima es frio, pero sano. Tiene 39 casas; iglesia parroquial (San Miguel) servida por un cura rector de segundo ascenso, que nombra el diocesano; una ermita rural (Santa Perpetua); Cementerio, y buenas aguas potables. Confina N. y O. Término foráneo de Pons; E. Madrona, y S. Ribelles y el mencionado de Pons. En el término se encuentran 6 casas de campo denominadas Lo Bosch, la Pera, mas den Bosch de la Ball, les Agudes y casa San Miguel y Barguer. El terreno participa de monte y llano; por él corren las aguas de un torrente que algunos veranos queda en seco. Los caminos dirigen á Solsona, Barcelona, Lérida y puntos limítrofes: la correspondencia se recibe de Pons. Produce: trigo, cebada, legumbres y pastos; cría ganado lanar con especialidad, y alguna caza. Población: 27 vecinos: 109 almas. Capital imponible: 55.437 reales, contribución, el 14,48 por 100 de esta riqueza".

I el text de Cèsar August Torras, publicat el 1.922 diu:

"Vilanova de la Aguda, poble d'unes 60 cases ab 212 habitants que forma l'ajuntament de son nom ab els poblets de Guardiola, l'Alsina, Ribelles y Vilalta, ab un conjunt de 750 habitants. Pertany al partit judicial de Solsona, a la comarca o conca del riu Bregós y al bisbat d'Urgell. El poblet està situat tot de llarg en el rampant d'un turonet. Forma'l cor del poble un carrer estret y tortuós, tancat a cada cap per portals vells y feixucs y constituït per rònegues cases, algunes ab amples porxades que s'avançan en la via y ab rafecs molt sortits en els teulats, esmorteint la llum. En un costat y per damunt de les cases s'hi alça una torra campanar ab rellotge. En el terme del poble hi raja una font salada. El modest hostal se troba fora portes, en la part de dalt del poble. Sota mateix de Vilanova arrenca un nou y bon camí veïnal que condueix de dret a la carretera de Pons a Calaf, entre aquesta vila y'l poble de Ribelles."

Francesc Beato i Vicens
del Centre Excursionista de Catalunya

BIBLIOGRAFÍA

ATLES COMARCAL I MUNICIPAL DE CATALUNYA. Volum 12 (Cerdanya-Alt Urgell), 15 (Berguedà-Solsonès) i 22 (Noguera-Garrigues). Diversos autors. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 2006 – 2007.

CATALUNYA ROMÀNICA. Volums, 13 – 17. El Solsonès - La Noguera. Enciclopèdia Catalana, S.A. Barcelona, 1987 – 1994.

DICCIONARIO GEOGRAFICO - ESTADISTICO - HISTORICO DE ESPAÑA Y SUS POSESIONES DE ULTRAMAR. Pascual Madoz. Curial Edicions Catalanes. Barcelona, 1985.

ELS CASTELLS CATALANS. Volum VI (1^a part). Rafael Dalmau, Editor. Barcelona, 1979.

EL MEDI NATURAL DEL SOLSONÈS. Diversos autors. Edita: Universitat de Barcelona. Barcelona, 2008.

MASIES DEL SOLSONÈS. Antoni Bach i Riu. Edita: Consell Comarcal del Solsonès. Solsona, 1995.

FETS, COSTUMS I LLEGENDES. Volum 26 (La Noguera). Joan Bellmunt i Figueras. Pagès Editors. Lleida, 1988 – 1998.
Generalitat de Catalunya – Institut d'Estudis Catalans. Barcelona, 2003.

INVENTARI D'ESGLÉSIES. Volum, 12 – 19. (La Noguera – El Solsonès). Josep M. Gavín. Arxiu Gavín. Barcelona, 1982 – 1986.

NOMENCLÀTOR OFICIAL DE TOPONÍMIA MAJOR DE CATALUNYA. Generalitat de Catalunya. Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona, 2003.

PIRINEU CATALÀ. COMARCA DEL CARDENER. Cèsar August Torras. Ed. Tallers Gràfics Hostench. Barcelona, 1922.

RECULL. Diversos autors. Ed. Arxiprestat Urgell Mitjà. Ponts, 1984.

SENDER DE GRAN RECORREGUT. L'ESTANY - TÀRREGA. Ed. Senders de Catalunya, S.L. Barcelona, 1995.

SERMONS DEL SOLSONÈS. Jaume Clavé. Ed. Claret. Barcelona, 1982.

CARTOGRAFIA

NOGUERA (23). Escala 1:50.000. Mapa Comarcal de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Institut Cartogràfic de Catalunya.

SOLSONÈS (35). Escala 1:50.000. Mapa Comarcal de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Institut Cartogràfic de Catalunya.

PONTS. Full núm. 329 – III (67-26). Escala 1:25.000. Ministerio de Fomento. Instituto Geográfico Nacional. Edició, 2001.

HORARI

Formiguera	a	l'Aranyó	35 min.
L'Aranyó	a	ribera de Madrona	45 min.
Ribera de Madrona	a	masia de Pinós	1 h 10 min.
Masia de Pinós	a	Santes Creus de Bordell	15 min.
Santes Creus de Bordell	a	el Bancal	50 min.
El Bancal	a	Vilanova de l'Aguda	1 h 10 min.

TEMPS DE CAMÍ: 4 hores 45 minuts

FITXA TÈCNICA

ITINERARI:

FORMIGUERA – L'ARANYÓ – RIBERA DE MADRONA - MASIA DE PINÓS – SANTES CREUS DE BORDELL – EL BANCAL – VILANOVA DE L'AGUDA

HORES DE CAMÍ: 4 hores 45 minuts.

DESNIVELL ACUMULAT: Pujada 391 metres. – Baixada 602 metres.

DISTÀNCIA: 20 quilòmetres 800 metres.

XVI CAMINADA DE VILANOVA DE L'AGUDA

- Sortida: a 2/4 de 10 del matí, de la masia de Formiguera terme municipal de Vilanova de l'Aguda.
- Un equip de l'organització anirà davant dels caminadors, i un altre al darrere. Es prega a tots els participants, que no superin l'equip inicial.
- El mal temps no serà obstacle per a la celebració de la caminada, la qual, no obstant, podrà ser alterada per l'organització si alguna circumstància ho aconsella.
- L'organització no es fa responsable dels accidents que puguin esdevenir en el transcurs de la caminada.
- El dinar està previst a l'entorn del Bancal.
- Cal portar-lo. Hi haurà servei de begudes i cafè.
- A Vilanova de l'Aguda, a l'acabar la caminada, hi haurà coca, xocolata i mistela per a tothom.

**DIUMENGE 25 D'ABRIL DE
2010**

**XVI CAMINADA DE
VILANOVA DE L'AGUDA**

**Formiguera - L'Aranyó – Ribera de Madrona – Pinós
– Santes Creus – El Bancal – Vilanova de l'Aguda
Horari: 5 hores de camí**

**Lloc i hora de trobada
Masia de Formiguera, a les 9 h 30 min.**

*A Vilanova de l'Aguda, al final de la
caminada coca, xocolata i mistela per
tothom*

**ORGANITZA
VEÏNS DE VILANOVA DE L'AGUDA
CENTRE EXCURSIONISTA DE CATALUNYA
Club Alpi Català**